

Pähkinäkuoressa

Netta Mäki

2.3.2021

Sairastavuus- ja kansantauti-indeksit koko Helsingissä ja peruspiireittäin 2019

Julkaisussa esitetään sairastavuus- ja kansantauti-indeksit koko Helsingissä ja sen peruspiireissä suhteessa koko Suomen keskiarvoon. Helsingiläisten terveydentila on parempi kuin suomalaisten keskimäärin: sairastavuus on Helsingissä koko maata vähäisempää ja myös kansantaudit ovat helsinkiläisillä harvinaisempia. Toisaalta sairastavuudessa ja kuolleisuudessa on Helsingissä huomattavat alue-erot. Julkaisussa pohditaan myös alue-erojen taustaa.

Päätulokset

- Vuoden 2019 ikävakioitu sairastavuusindeksi oli Helsingissä 87 pistettä, eli kolmetoista pistettä alhaisempi kuin koko Suomen arvo, joka on aina 100 pistettä. Helsingin sairastavuusindeksi on jo pitkään ollut selvästi koko maan arvoa pienempi.
- Sairastavuusindeksin kolmesta osaindeksistä kuolleisuus on Helsingissä suunnilleen samalla tasolla kuin koko maassa. Kuolleisuus oli pitkään Helsingissä muuta maata suurempaa, mutta ero on tasoittunut viime vuosien aikana. Työkyvyttömyyseläkkeellä olo tai lääkekorvauksen saanti taas on helsinkiläisten keskuudessa selvästi harvinaisempaa kuin suomalaisten keskuudessa keskimäärin ikärakenteen erojen vakioimisen jälkeenkin.
- Myös kansantauteja esiintyy Helsingissä vähemmän kuin Suomessa keskimäärin. Ikävakioitu kansantauti-indeksi oli 80 pistettä vuonna 2019 (koko Suomi = 100). Yksittäisistä kansantaudeista ainoastaan psykoosit olivat helsinkiläisten keskuudessa hieman koko väestöä yleisempiä. Muut kuusi kansantautia olivat selvästi koko maata harvinaisempia.
- Molemmat indeksit vaihtelevat huomattavasti Helsingissä alueiden välillä. Kaikkiaan 81 prosenttia Helsingin peruspiirien väestöstä asui alueella, jossa sairastavuus jäi alle koko maan indeksiarvon. Vain seitsemässä peruspiirissä sairastavuusindeksi ylitti koko maan.
- Vastaavasti peräti 89 prosenttia Helsingin peruspiirien väestöstä asui alueella, jossa kansantauti-indeksi jäi alle koko maan indeksiarvon. Vain neljässä peruspiirissä kansantauti-indeksi nousi koko maan keskiarvon yläpuolelle.
- Huomattava osa helsinkiläisistä voi todella hyvin ja on terveitä, mutta osa kaupunkilaisista kohtaa terveyteen liittyviä haasteita. Helsingiläisten väliset sosioekonomiset ja -demografiset erot sairastavuudessa ja kuolleisuudessa ovatkin muuta maata suuremmat.

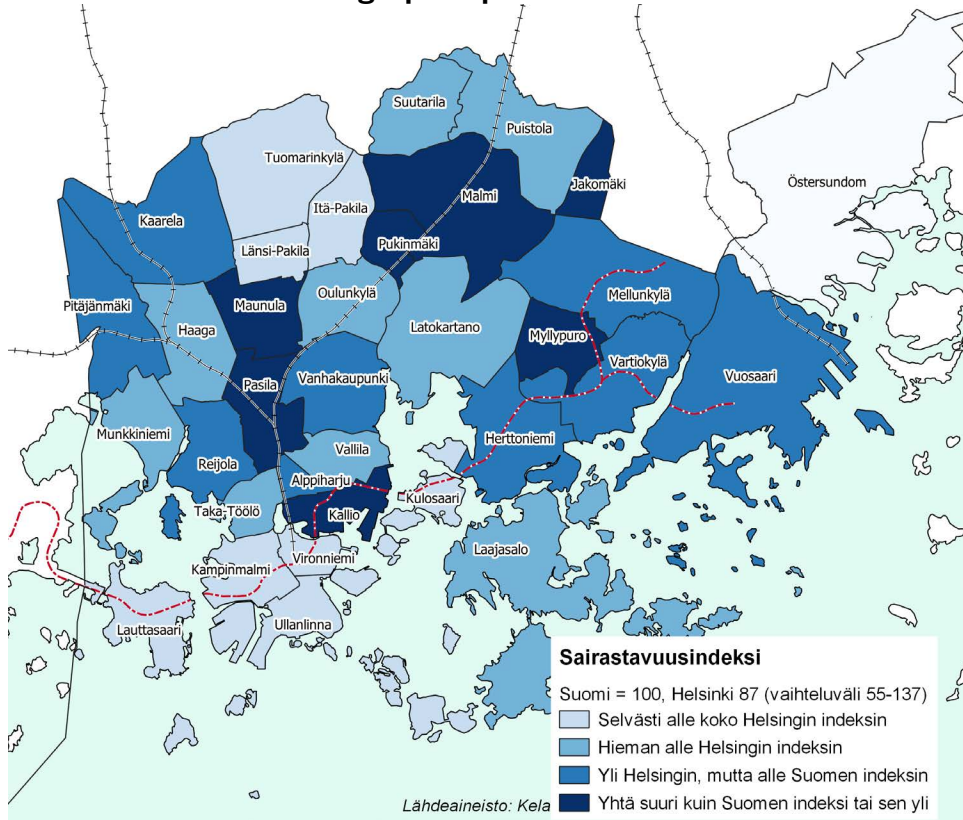
Tilaston tiedot on laskettu Kelan aineistosta. Indeksien avulla pyritään havainnollistamaan sitä, miten tervettä tai sairasta alueen väestö on suhteessa koko maan väestön keskiarvoon, jota merkitään indeksin arvolla 100.

Sairastavuusindeksi perustuu kolmeen tilastomuuttujaan: kuolleisuuteen, työkyvyttömyyseläkkeellä olevien osuuteen työikäisistä sekä lääkkeiden ja ravintovalmisteiden korvausoikeuksien haltijoiden osuuteen väestöstä. Sairastavuusindeksi on näiden kolmen osaindeksin painottamaton keskiarvo.

Kansantauti-indeksiin lasketaan mukaan seitsemän suurinta erityiskorvattavaan lääkahoitoon oikeuttavaa sairautta. Nämä ovat astma, diabetes, nivelreuma, psykoosit, sepelvaltimotauti, sydämen vajaatoiminta ja verenpainetauti. Kansantauti-indeksi on näiden seitsemän indeksin painottamaton keskiarvo.

Koska terveys ja sairastavuus ovat voimakkaasti ikäsidonniaisia ilmiöitä, indeksit on ikävakioitu. Vakioinnilla ikärakenteen vaikutus indeksilukuun poistetaan, jolloin alueita voidaan verrata niiden ikärakenteiden eroista huolimatta.

Sairastavuusindeksi Helsingin peruspiireillä 2019

Sairastavuus vaihtelee huomattavasti alueellisesti Helsingissä. Kahdeksan peruspiirin alueella sairastavuus on selvästi vähäisempää kuin koko maassa ja myös koko Helsingissä (sairastavuusindeksin arvo on alle 75 pistettä). Toisaalta seitsemän peruspiirin alueella sairastavuus on yhtä suurta kuin koko maassa tai jopa suurempaa (sairastavuusindeksin arvo vähintään 100).

Sairastavuudessa ja kuolleisuudessa on huomattavat alueerot Helsingissä

Sekä sairastavuusindeksissä että kansantauti-indeksissä peruspiirien välillä on vaihtelua, ja osalla peruspiireistä indeksi nousee yli koko maan tason, kun taas toisilla alueilla indeksi on reilusti sen alla.

Kaikkiaan 81 prosenttia Helsingin peruspiirien väestöstä asui alueella, jossa sairastavuus jäi alle koko maan indeksiarvon. Vain seitsemässä peruspiirissä sairastavuusindeksi ylitti koko maan. Vastaavasti peräti 89 prosenttia Helsingin peruspiirien väestöstä asui alueella, jossa kansantauti-indeksi jäi alle koko maan indeksiarvon. Vain neljässä peruspiirissä kansantauti-indeksi nousi koko maan keskiarvon yläpuolelle.

Alueelliset erot sairastavuudessa ja kuolleisuudessa ovat siis huomattavat, mutta ne johtuvat pääsääntöisesti siitä, että eri alueilla asuu terveyteen ja sairastavuuteen yhteydessä olevien sosiodemografisten ja -ekonomisten tekijöiden suhteen erilaisia asukkaita. Suurin osa terveydessä esiintyvistä alue-eroista johtuukin rakenteellisesti tekijöistä eli siitä, että hyvätuloiset asuvat useammin samoilla alueilla ja pienituloiset toisilla alueilla. Eriarvoisuuden vähentämisessä ja heikommassa asemassa olevien kaupunkilaisten terveyden vahvistamisessa tulee kuitenkin ottaa huomioon niin yksilö- kuin aluenäkökulma.

Helsinki

Lue koko julkaisu täältä: [pdf](#)

Lisätietoja: Netta Mäki p. +358 40 3344765

Sähköposti: [etunimi.sukunimi\(at\)hel.fi](mailto:etunimi.sukunimi(at)hel.fi)

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitietoyksikkö
www.hel.fi/kaupunkitieto